

Saksfremlegg

— Originaldokument
— Dokumentet er oversatt

Arkivsaksnr. 2021/944-7	Arkiv: 145	Saksbehandler: Marit Elisabeth Hætta Gaup	Dato: 19.10.2021
----------------------------	---------------	--	---------------------

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Kommunestyret	
	Formannskapetets innstillingsmøte	
	Hovedutvalg for kultur, næring og teknisk	
	Hovedutvalg for oppvekst, helse og sosial	
	Eldreråd	
	Råd for personer med funksjonsnedsettelse	
	Ungdomsrådet	

ØKONOMIPLAN 2022-2025 OG ÅRSBUDSJETT 2022

Melding om vedtak sendes til:

- Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Damsveien 1, 9815 Vadsø
- Vefik IKS, Postboks 1023, 9503 Alta
- KUSEK IKS, Postboks 1261, 9505 Alta
- Enhetene

Det vises til:

- Økonomiplan 2022-2025 med handlingsprogram og årsbudsjett 2022 (forslag)
- Kommune-loven §§14-3 – 14-22 med tilhørende forskrifter
- Statsbudsjettet 2022 og Grønt Hefte 2022
- KS prognosemodell for rammetilskudd 2022
- Økonomireglement for Kautokeino kommune
- Proposisjon 1 LS (2021-2022) til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) angående skatte, avgifter og toll for budsjettåret 2022 – Stortingets skattevedtak

Vedlegg:

- 1 vedlegg 1 - Økonomiplan 2022-2025
- 2 Vedlegg 2 - Tiltaksliste-DRIFT
- 3 Vedlegg 3 - iNVESTERINGSTILTAKSLISTE
- 4 Vedlegg 4 - Finansrapport økonomiplan 2022-2025

Sakens bakgrunn:

Kommuneloven stiller krav om samkjøring mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan og handlingsprogram. Ved utformingen av økonomiplan er det tatt utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og utformet tiltak for å oppnå dens mål de kommende 4 år. Plandokumentet består av handlingsprogram, årsbudsjett for 2022 og økonomiplan for perioden 2022-2025. Handlingsprogrammet danner grunnlaget for enhetenes virksomhetsplaner den påfølgende år.

I samsvar med kommunens økonomireglement fastsetter og tildeler kommunestyret bevilgningene til kommunens drift på netto rammenivå. Bevilgninger til enhetene fremgår av budsjettskjema 1C. Netto ramme skal i samsvar med økonomireglementet ikke overskrides uten kommunestyrets samtykke, det vil si at kommunestyret har behandlet sak om endring av netto rammetildeling. Tjenesteenhetene fastsetter det årlige detaljbudsjettet med et driftsvolum innenfor den rammen som blir gitt. Kommunallederne har dermed innenfor sin delegerte budsjettmyndighet et pålagt ansvar for at netto driftsrammer ikke skal overskrides.

Vedlegg 2 viser forslag til driftstiltak som enten kan velges inn eller ut av driftsbudsjettet. Tiltak som omtales som sparetiltak er tiltak som kommunedirektør har innarbeidet i budsjettforslaget. De er tatt med for å synliggjøre hva kommunen vil spare dersom tiltakene tas ut av budsjettet. Tiltak som omtales som budsjettøkning er tiltak det ikke er funnet rom for i forslaget til driftsbudsjett, men som kommunestyret kan velge å ta. På samme måte som i vedlegg 2 viser vedlegg 3 forslag til investeringstiltak. Ingen av disse listene er uttømmende.

Vedlegg 4 er finansrapporten og viser hvilke forutsetninger økonomiplanen er utarbeidet etter. Finansrapporten er analyser som bygger på forventninger om fremtidig renteutvikling og tar utgangspunkt i lån som kommunestyret allerede har vedtatt. I tillegg til de låneopptak som allerede er vedtatt av kommunestyret er også forslag om nye låneopptak på 16 millioner kroner årlig i startlån tatt med i finansrapporten.

Vurdering:

Forventninger og etterspørsel etter kommunale tjenester fra innbyggere, samfunn og næringsliv øker mer enn dagens kommunens inntektsnivå gir rom for. Det er igangsatt store tiltak i kommunen hvor nye arbeidsplasser skal skapes og store utbyggings- og infrastrukturtiltak skal gjennomføres. Samtidig skal kommunen effektivisere driften og utvikle kommunen som digital tjenesteleverandør. Sett i forhold til det økonomiske handlingsrommet har Kautokeino kommune allerede ved inngangen til økonomiplanperioden et for høyt kostnadsnivå, et kostnadsnivå som overstiger inntektsforutsetningene i gjeldende økonomiplanperiode.

I økonomiplanperioden legges det opp til et netto negativt driftsresultat på 1,9 %. Et tall som er mye lavere enn målet på minimum 1,75 % av sum driftsinntekter, slik det heter i handlingsreglene kommunestyret har bestemt. Det betyr at kommunen med dagens drift ikke klarer å finansiere de løpende driftsutgiftene med løpende driftsinntekter og er avhengig av å bruke tidligere avsetninger som disposisjonsfond. Når lånegjelden i tillegg øker legger det i tillegg enda større beslag på midler i driftsbudsjettet. Selv om disposisjonsfond er innenfor handlingsreglene gir nøkkeltallene tydelige signaler på kommunens økonomi ikke vil være bærekraftig uten store driftsomlegginger.

Kommunen står ovenfor et stort endrings- og omstillingsbehov, et arbeid som ikke kan møtes med kortsiktige sparetiltak, men som vil kreve en grundig omstillingsprosess. Gjennom det historisk lave rentenivået og tilførte koronamidler har kommunen fått en

midlertidig økning i det økonomiske handlingsrommet. Dette handlingsrommet bør benyttes til å legge grunnlaget for en fremtidig økonomisk bærekraftig drift. Dersom kommunen ikke legger om dagens drift, vil det på sikt gå utover kommunens tjenestetilbud. Kommunen har riktignok satt i gang et 3-årig utviklingsprosjekt nettopp med formål å omstille og tilpasse driften til det fremtidige utgiftsbehovet. Utfordringen er å ta omstillingen raskere enn tjenestebehovet endrer seg. Den demografiske utviklingen gir signaler om at endringen i tjenestebehovet allerede slår ut i 2022.

Økning av gjeld og kapitalutgifter tar en større og større del av driftsinntektene og det blir mindre igjen til produksjon av tjenester. Utforming av budsjettene for årene 2022-2025 gir signaler om en driftsøkonomi som ikke er i sunn balanse. Selv om kommunen har et disposisjonsfond av vesentlig størrelse, er det ikke økonomisk bærekraftig å saldere driftsbudsjettet med oppsparte midler.

I økonomiplanperioden legges det opp til netto negative driftsresultat som under vedtatte måltall. I tillegg vil lånegjelden også øke over de økonomiske måltall. Det betyr at kommunen er i strid med egne økonomiske måltall og styrer mot en ikke-økonomisk bærekraftig drift.

Kommunestyret må vurdere hva de er villige til å velge bort for å skape seg rom til de investeringene som er vedtatt og samtidig ta vare på flere eldre og det økte behovet innen helse og omsorg. I den sammenheng vil det være fornuftig å vurdere om investeringer eller omstillingstiltak burde utsettes eller endres til behovene er mer avklart. Forslag til økonomiplan viser at det vil være økonomisk risikabelt å vente altfor lenge med å gjøre de nødvendige grep for å omstille driften.

Forslag til vedtak:

- 1) Handlingsprogram 2022-2025 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av handlingsprogramdokumentet.
- 2) Årsbudsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025
  - a) Driftsbudsjettet vedtas i henhold til budsjettskjema 1A Bevilgningsoversikt drift, 1B Bevilgningsoversikt drift fordelt på enheter, 1C Bevilgningsoversikt fordeling av netto budsjetttrammer på enheter og 1D Økonomisk oversikt drift.
  - b) Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til budsjettskjema 2A Bevilgningsoversikt investering, 2B Detaljert investeringsoversikt og 3A Oversikt over gjeld og andre langsiktige forpliktelser.
  - c) Årsbudsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.
  - d) Enhetene får tildelt netto budsjetttrammer etter budsjettskjema 1C.
  - e) Investeringsrammen settes til kroner 144 497 000 hvorav avdrag på startlån utgjør kroner 2 746 000, utlån av egne midler utgjør kroner 16 000 000 og egenkapitalinnskudd KLP utgjør kroner 750 000, jfr. budsjettskjema 2B.
- 3) Låneopptak
  - a) Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2022 på kroner 5 500 000 for å finansiere nye netto bevilgninger til egne investeringer jfr. kommuneloven §14-15 første ledd.
  - b) Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2022 på kroner 16 000 000 for å finansiere startlån fra Husbanken til videre utlån jfr. kommuneloven §14-17.

c) Kommunedirektør gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for nevnte lånerammer.

Lånene tas opp ved behov og etter en totalvurdering av behov for likviditet, vurdering av risiko og mulighet for positiv avkastning. Kommunedirektør får fullmakt til å godkjenne låneinstitusjon, lånevilkår og avdragstid.

4) Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til det høyeste skatteøre som Stortinget vedtar.

5) Kommunestyret vedtar formannskapetets innstilling til økonomiplan 2022-2025 og årsbudsjett 2022 med følgende endringer: